

4. Kans op echtscheiding

Niet-westerse allochtonen hebben een grotere kans op echtscheiding dan autochtonen. Tussen de verschillende groepen niet-westerse allochtonen bestaan in dit opzicht echter grote verschillen. Vooral bij huwelijken tussen autochtone vrouwen en Turkse of Marokkaanse mannen van de eerste generatie is er een zeer groot risico voor echtscheiding. Ook huwelijken tussen Surinamers van de eerste generatie blijken naar verhouding instabiel te zijn. Waar het de 'bruidendonorlanden' betreft, hebben huwelijken tussen een autochtone man en een Zuid-Amerikaanse vrouw de hoogste kans op echtscheiding.

In 2001 werden in Nederland ruim 37 duizend huwelijken door echtscheiding ontbonden. Tussen de verschillende herkomstgroeperingen bestaan echter grote verschillen. Uit onderzoek is bekend dat de kans op echtscheiding toeneemt naarmate de achtergrond van de partners meer verschilt.

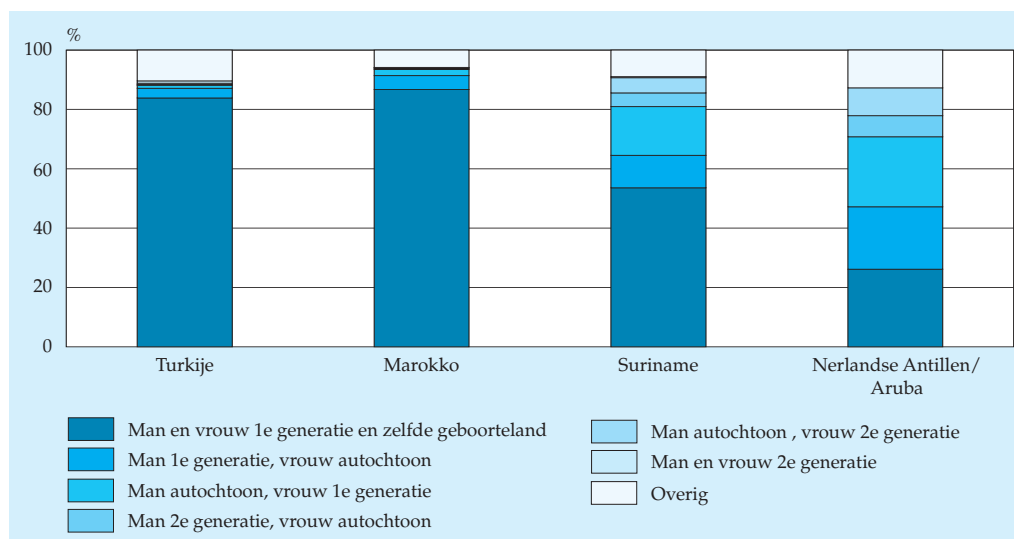
Herkomst van de partners is dan ook een belangrijke variabele in het onderzoek naar de kans op echtscheiding. Enerzijds is echtscheiding onder bepaalde groepen allochtonen minder geaccepteerd dan onder autochtonen, hetgeen de kans op een echtscheiding verkleint. Anderzijds is er bij een huwelijk tussen een autochtoon en een allochtoon sprake van zeer verschillende achtergronden, waardoor de kans op echtscheiding juist weer toeneemt.

Nederland telt circa 3,5 miljoen gehuwde paren. Bij bijna 80 procent hiervan zijn beide partners autochtoon. Van ruim een vijfde van de gehuwde paren is dus ten minste één partner allochtoon. Van ongeveer 170 duizend gehuwde paren is ten minste één partner Turks, Marokkaans, Surinaams of Antilliaans. Deze vier groepen vertonen aanzienlijke verschillen wat betreft hun partnerkeuze. Een grote meerderheid van de Turken en Marokkanen kiest voor een partner uit dezelfde herkomstgroep. Bij veel van deze paren behoren beide partners tot de eerste generatie en is het huwelijk al lang geleden in het land van herkomst gesloten. Dit zijn vooral de Turkse en Marokkaanse echtparen van wie de man in de jaren zestig of zeventig als arbeidsmigrant naar Nederland kwam. De nog in het land van herkomst verblijvende partner en eventuele kinderen kwamen na enige tijd naar Nederland.

De tweede generatie van deze herkomstgroeperingen is gemiddeld jong. Vooral van de Marokkanen van de tweede generatie zijn er dan ook nog betrekkelijk weinig gehuwd. Het aantal gehuwde Turken van de tweede generatie is iets groter, omdat zij op gemiddeld jongere leeftijd trouwen. Surinamers en vooral Antillianen kiezen veel minder vaak dan Turken en Marokkanen voor een partner uit dezelfde herkomstgroep. Door deze verschillen in partnerkeuze en het nog betrekkelijk kleine aantal gehuwden van de tweede gene-

ratie is het niet mogelijk om voor elke herkomstgroepering een betrouwbare berekening te maken van de echtscheidingskansen van gemengde huwelijken en van huwelijken van de tweede generatie.

4.1 Gehuwde paren naar herkomstgroepering partner(s), vier grootste herkomstgroepen, 1 januari 2001

Turken en Marokkanen

Voor huwelijken waarbij ten minste één Turkse partner betrokken is, geldt dat paren die bestaan uit een man van de eerste generatie en een autochtone vrouw verreweg de grootste kans op echtscheiding hebben. Na tien jaar is bijna 70 procent van deze huwelijken ontbonden. Huwelijken tussen twee Turkse partners van de eerste generatie zijn aanzienlijk duurzamer. Na tien jaar is 80 procent nog bij elkaar. Dit is nauwelijks minder dan bij huwelijken tussen twee autochtonen. Bij huwelijken tussen eerste en tweede generatie Turken is de kans op echtscheiding lager dan bij gemengde huwelijken, maar hoger dan bij huwelijken tussen twee partners van de eerste generatie.

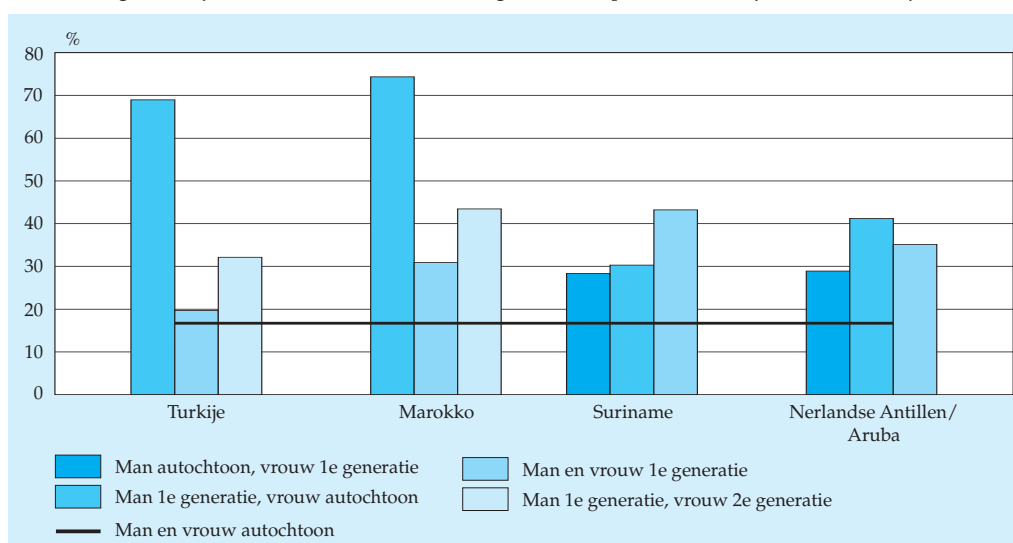
Bij huwelijken waarbij ten minste één Marokkaanse partner betrokken is, zien we een soortgelijk patroon. Wel liggen de echtscheidingspercentages steeds iets hoger dan bij Turken. Van de huwelijken tussen een Marokkaanse man van de eerste generatie en een autochtone vrouw is na tien jaar bijna driekwart ontbonden. Zijn beide partners van Marokkaanse herkomst, dan ligt dit percentage veel lager, net als bij Turken. Een huwelijk tussen twee eerste generatie Marokkanen is wel minder stabiel dan een huwelijk tussen twee eerste generatie Turken.

Surinamers en Antillianen

De echtscheidingscijfers voor Surinamers laten een heel ander patroon zien dan die voor Turken en Marokkanen. De huwelijken die bij deze herkomstgroep de grootste kans lopen in een echtscheiding te eindigen, zijn die tussen twee Surinamers van de eerste generatie. Ruim 40 procent van deze huwelijken is binnen tien jaar beëindigd. De echtscheidingspercentages van de gemengde huwelijken liggen na tien jaar rond de 30, waarbij het geslacht van de autochtone partner weinig verschil maakt.

De echtscheidingskansen voor huwelijken van Antillianen en Arubanen volgen niet hetzelfde patroon als die voor Surinamers. Weliswaar heeft een huwelijk tussen twee eerste generatie Antillianen een grote kans op echtscheiding, maar deze kans is kleiner dan bij een huwelijk tussen twee eerste generatie Surinamers. Ongeveer eenderde haalt de tien huwelijksjaren niet. Bij Antillianen loopt een huwelijk tussen een eerste generatie Antilliaanse man en een autochtone vrouw de grootste kans op echtscheiding. Circa 40 procent van deze huwelijken is binnen tien jaar ontbonden.

4.2 Percentage huwelijken ontbonden door echtscheiding binnen een periode van tien jaar na het huwelijk, 2001

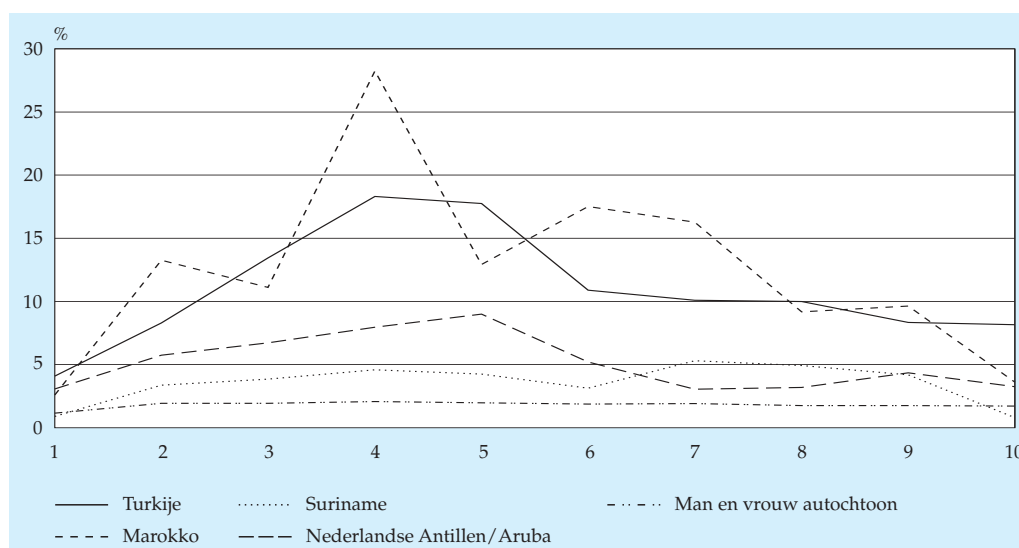
Schijnhuwelijken?

Met de invoering van de Wet voorkoming en bestrijding van schijnhuwelijken, eind 1994, is het aangaan van een schijnhuwelijk bemoeilijkt. Dit betekent echter niet dat er in Nederland in het geheel geen schijnhuwelijken meer voorkomen. Voor velen blijft Nederland een aantrekkelijk land om zich te vestigen, en een huwelijk met iemand die de Nederlandse nationaliteit bezit is voor veel

buitenlanders de enige manier om dit te realiseren. Na drie jaar huwelijk kan een buitenlander een permanente verblijfsvergunning krijgen.

Relatief veel huwelijken tussen een niet-westerse man en een autochtone vrouw worden in het vierde huwelijksjaar ontbonden. Mogelijk is deze piek voor een deel het gevolg van de ontbinding van schijnhuwelijken. Zo hebben huwelijken tussen een autochtone vrouw en een Turkse of Marokkaanse man een kans van 20 à 30 procent om in het vierde huwelijksjaar te worden ontbonden. In hoeverre hier werkelijk sprake is van schijnhuwelijken, kan op basis van deze gegevens echter niet worden vastgesteld. De piek in de echtscheidingen zal voor een deel worden veroorzaakt door de wens om de echtscheiding, in geval van een slecht huwelijk, uit te stellen tot het moment waarop de geïmmigreerde partner voor een zelfstandige verblijfstitel in aanmerking komt. Bij Surinamers en Antillianen doet zich overigens geen piek voor in de echtscheidingskans.

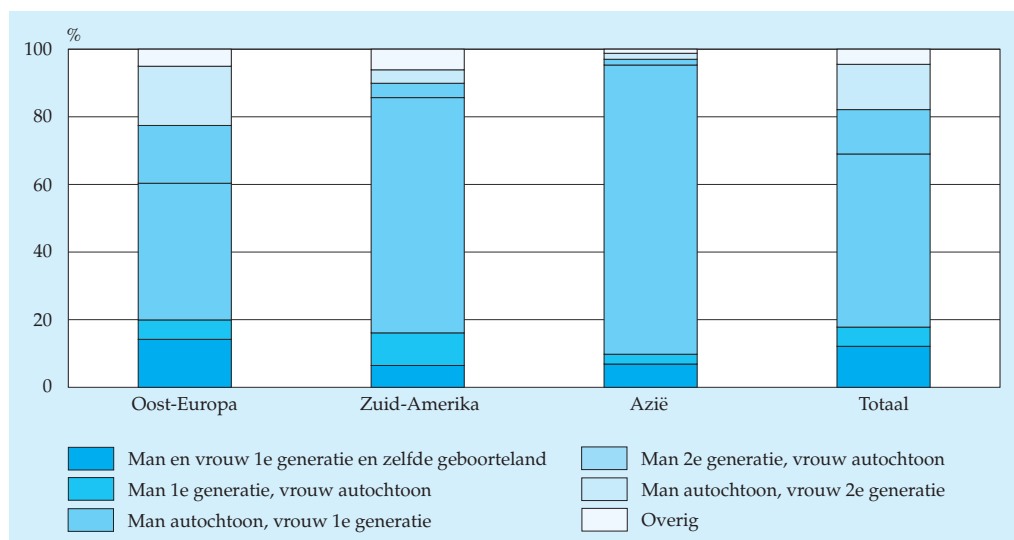
4.3 Echtscheidingskans naar huwelijksduur, 2001: autochtone vrouw met eerste generatie allochtone man

Vrouwen uit bruidendorlanden

Nederland telt ongeveer 27 duizend echtparen waarvan ten minste één van de partners afkomstig is uit Polen, de voormalige Sovjet-Unie, voormalig Tsjecho-Slowakije, Brazilië, Colombia, de Filipijnen of Thailand. Bij bijna tweederde van deze paren is de man autochtoon en komt de vrouw uit het betreffende land. Deze landen worden daarom ook wel aangeduid als bruidendorlanden. Zij kunnen in drie groepen worden ingedeeld: Oost-Europa (Polen, de voormalige Sovjet-Unie en voormalig Tsjecho-Slowakije), Zuid-Amerika (Brazilië en Colombia) en Azië (Thailand en de Filipijnen).

4.4 Gehuwde paren naar herkomstgroepering partner(s), bruidendorlanden, 1 januari 2001

Alleen de paren waarvan de vrouw eerste generatie allochtoon is en de man autochtoon, vormen een voldoende grote groep. Daarom is uitsluitend voor deze paren de kans op echtscheiding berekend.

De echtscheidingskansen voor vrouwen uit Zuid-Amerika zijn het hoogst, gevolgd door die voor vrouwen uit Oost-Europa. De echtscheidingskansen voor vrouwen uit Azië zijn gedurende de eerste drie jaar van het huwelijk lager dan die voor autochtone paren, daarna zijn ze iets hoger.

Anders dan bij paren die bestaan uit een Turkse of Marokkaanse man en een autochtone vrouw, is voor geen van deze herkomstgroepen een duidelijke piek waarneembaar na een huwelijksduur van vier jaar. Dit maakt aannemelijk dat in het geval van huwelijken tussen vrouwen uit de bruidendorlanden en autochtone mannen geen sprake is van schijnhuwelijken. Hogere echtscheidingskansen komen juist voor bij een langere duur van het huwelijk, bijvoorbeeld na zeven jaar bij Zuid-Amerikaanse en Aziatische vrouwen. Dit is echter gebaseerd op een betrekkelijk klein aantal huwelijken, waardoor het toeval een grote invloed heeft op het gevonden patroon.

Na een huwelijksduur van tien jaar blijken de huwelijken tussen autochtone mannen en Zuid-Amerikaanse vrouwen het minst stabiel. Van deze huwelijken is dan 43 procent in een scheiding geëindigd. Van de autochtone paren is na tien jaar 17 procent gescheiden; bij gemengde paren waarvan de vrouw uit Azië komt, is dat 24 procent. Ondanks de culturele verschillen tussen de partners, die ook bij deze gemengde huwelijken bestaan, is de kans op echtscheiding dus beduidend lager dan bij gemengde huwelijken waar de man uit Turkije of Marokko komt.

4.5 Echtscheidingskans naar huwelijksduur, 2001: autochtone man met eerste generatie allochtone vrouw

